

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา (Descriptive Study) โดยศึกษา ณ จุดเวลาใดเวลาหนึ่ง (Cross Sectional Study) เพื่อศึกษาถึงการปรับตัวของนิสิตระดับปริญญาตรีชั้นปีที่1 ของคณะต่างๆ ในภาคการศึกษาแรก ปีการศึกษา2542 ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาถึงการปรับตัวและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัวของนิสิตระดับปริญญาตรีชั้นปีที่1 ของคณะต่างๆ ในภาคการศึกษาแรก ปีการศึกษา2542 ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย รวมทั้งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการปรับตัวและผลการเรียนเฉลี่ยเทอมแรก (GPAX) ของนิสิต

สมมติฐานการวิจัย

1. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัวของนิสิต ได้แก่ กลุ่มสาขาวิชาที่ศึกษา เพศ อายุ ภูมิลำเนาเดิม สภาพที่อยู่อาศัย สถานภาพครอบครัว รายได้ต่อเดือนของนิสิต รายได้ต่อเดือนของครอบครัว อาชีพของบิดามารดา ระดับการศึกษาของบิดามารดา และการเข้าร่วมกิจกรรมนอกหลักสูตรแตกต่างกัน มีการปรับตัวแตกต่างกัน
2. การปรับตัวมีความสัมพันธ์กับผลการเรียนเทอมแรกของนิสิต

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรเป้าหมาย คือ นิสิตระดับปริญญาตรีชั้นปีที่1 ในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประชากรตัวอย่าง คือ นิสิตระดับปริญญาตรีชั้นปีที่1 ที่เพิ่งสอบเข้าเมื่อปี2542 ในคณะต่างๆ 16 คณะ และ 1 สาขาวิชา คือ สาขาวิชาวิทยาศาสตร์การกีฬา จัดเป็น 4 กลุ่มสาขาวิชาดังนี้

(1) กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ชีวภาพประกอบด้วยคณะแพทยศาสตร์ คณะสัตวแพทยศาสตร์ คณะทันตแพทยศาสตร์ คณะเภสัชศาสตร์ คณะสหเวชศาสตร์ และสาขาวิชาวิทยาศาสตร์การกีฬา มีจำนวนนิสิต ทั้งหมด 778 คน

(2) กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์กายภาพและเทคโนโลยี ประกอบด้วย คณะวิศวกรรมศาสตร์ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ และคณะวิทยาศาสตร์ มีจำนวนนิสิตทั้งหมด 1,503 คน

(3) กลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์ ประกอบด้วย คณะอักษรศาสตร์ และ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มีจำนวนนิสิตทั้งหมด 355 คน

(4) กลุ่มสาขาวิชาสังคมศาสตร์ ประกอบด้วย คณะรัฐศาสตร์ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี คณะครุศาสตร์ คณะนิเทศศาสตร์ คณะเศรษฐศาสตร์ และ คณะนิติศาสตร์ มีจำนวนนิสิตทั้งหมด 1,647 คน

ตัวอย่าง คือ นิสิตระดับปริญญาตรีชั้นปีที่1 ในปีการศึกษา2542 ของคณะต่างๆ จาก 4 กลุ่มสาขาวิชาในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งสุ่มโดยวิธี Systematic Stratified Sampling จำนวน 800 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม ประกอบด้วย 2 ส่วนคือ

1. แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของนิสิต

2. แบบสอบถามการปรับตัวของนิสิตต่อสถานศึกษา เป็นแบบสอบถาม

ที่ผู้วิจัยแปลและเรียบเรียงมาจากแบบสอบถาม The Student Adaptation to College Questionnaire (SACQ) ของ Baker และ Sirk⁽⁶⁾ ประกอบด้วยข้อคำถาม 67 ข้อ ซึ่งวัดการปรับตัวด้านต่างๆ 4 ด้าน ลักษณะคำตอบแต่ละข้อเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็น 2 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 คือ การเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนที่เป็น แบบสอบถามการปรับตัว SACQ โดยติดต่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูล จากหน่วยทะเบียนหรือกองกิจการนิสิต ของคณะต่างๆ ในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งระยะเวลาในการเก็บข้อมูล คือ ตั้งแต่วันที่ 11 สิงหาคม - 4 ตุลาคม 2542

ระยะที่ 2 คือ ทำการเก็บข้อมูลส่วนที่เป็นผลการเรียน ภาคการศึกษาแรก (GPAX) ของนิสิต โดยติดต่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลจาก หน่วยทะเบียน ประธานชั้นปี หรือหัวหน้าชั้นปี รองประธานชั้นปีหรือรองหัวหน้าชั้นปีในแต่ละคณะ เพื่อสอบถามผลการเรียน ของนิสิตตัวอย่าง ระหว่างเดือนพฤศจิกายน - ธันวาคม 2542

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากแบบสอบถามที่ตอบครบถ้วนสมบูรณ์ และทราบผลการเรียนของนิสิตด้วย รวมทั้งหมด 767 คน คิดเป็นร้อยละ 95.87 ของแบบสอบถามทั้งหมดจำนวน 800 คน และคิดเป็นร้อยละ 98.45 ของจำนวนกลุ่มตัวอย่าง 779 คน ที่ได้จากการคำนวณขนาดตัวอย่าง มาทำการวิเคราะห์ด้วยคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC^{*}

1. วิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคล โดยการแจกแจงความถี่และร้อยละ
2. ประเมินการปรับตัวของนิสิตตัวอย่าง โดยคำนวณหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
3. นำค่าเฉลี่ยดังกล่าวมาเปรียบเทียบกัน โดยใช้สถิติ Unpaired t-test สำหรับตัวแปรอิสระที่มีกลุ่มเปรียบเทียบ 2 กลุ่ม และใช้สถิติ Analysis of Variance (ANOVA) สำหรับตัวแปรอิสระที่มีกลุ่มเปรียบเทียบมากกว่า 2 กลุ่ม ถ้าพบว่าค่าเฉลี่ยของตัวแปรที่ทดสอบแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธี LSD-test
4. ทำการวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Movement Correlation) ระหว่างการปรับตัวและผลการเรียนเทอมแรกของนิสิต

สรุปผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างเป็นนิสิตระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในภาคการศึกษาแรก ปีการศึกษา 2542 ของทุกคณะ ในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถูกสุ่มโดยใช้วิธี Systematic Stratified Sampling จำนวน 767 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุ 18 ปี ศึกษาอยู่ในกลุ่มสาขาวิชา สังคมศาสตร์ ลักษณะสถานภาพครอบครัว คือ บิดามารคาคอยดูด้วยกัน โดยมีรายได้ต่อเดือนของครอบครัวมากกว่า 25,000 บาทขึ้นไป บิดามีอาชีพค้าขายหรือประกอบธุรกิจ ส่วนมารดาเป็นแม่บ้าน ทั้งบิดาและมารดาจบการศึกษาตั้งแต่ระดับปริญญาตรีขึ้นไป ภูมิลำเนาเดิมของนิสิตอยู่ที่กรุงเทพมหานคร ขณะศึกษาอยู่มหาวิทยาลัยนิสิตพักอาศัยอยู่ในบ้านของตนเอง และมีรายได้เพื่อการใช้จ่ายของตนเอง 3,001-5,000 บาท นอกจากนี้นิสิตส่วนใหญ่ไม่ได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกหรือทำกิจกรรมนอกหลักสูตรใดๆ ระหว่างที่ศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัย

2. สรุปผลการวิจัยตามสมมติฐาน

2.1 นิสิตเพศชายและเพศหญิง มีคะแนนปรับตัวในแต่ละด้าน และรวมทุกด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($p > 0.05$)

2.2 นิสิตที่มีภูมิลำเนาอยู่ในกรุงเทพและต่างจังหวัด มีคะแนนการปรับตัวในแต่ละด้าน และรวมทุกด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($p > 0.05$)

2.3 นิสิตที่เข้าร่วมกิจกรรมนอกหลักสูตรและไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมนอกหลักสูตร มีคะแนนการปรับตัวด้านสังคม และด้านอารมณ์-ส่วนบุคคล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนการปรับตัวด้านการเรียน ด้านความรู้สึกรู้สึกต่อสถานศึกษา และการปรับตัวรวมทุกด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($p > 0.05$)

2.4 นิสิตที่มีอายุแตกต่างกัน มีคะแนนการปรับตัวด้านสังคม ด้านอารมณ์-ส่วนบุคคล ด้านความรู้สึกรู้สึกต่อสถานศึกษา และการปรับตัวรวมทุกด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ยกเว้นการปรับตัวด้านการเรียนเท่านั้น แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($p > 0.05$)

เมื่อทำการทดสอบผลต่างของการปรับตัวรวมทุกด้านเป็นรายคู่พบว่า นิสิตกลุ่มที่มีอายุ 16 และ 17 ปี มีความสามารถในการปรับตัวดีกว่านิสิตกลุ่มที่มีอายุ 19 ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2.5 นิสิตที่ศึกษาในกลุ่มสาขาวิชาที่แตกต่างกัน มีคะแนนการปรับตัวด้านการเรียน ด้านความรู้สึกรู้สึกต่อสถานศึกษา และการปรับตัวรวมทุกด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 มีเพียงด้านอารมณ์-ส่วนบุคคลเท่านั้น ที่มีคะแนนการปรับตัวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนการปรับตัวด้านสังคมนั้น แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($p > 0.05$)

เมื่อทำการทดสอบผลต่างของการปรับตัวรวมทุกด้านเป็นรายคู่พบว่า นิสิตกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ชีวภาพ มีความสามารถในการปรับตัวดีกว่านิสิตกลุ่มสาขาวิชาอื่นๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2.6 นิสิตที่มีสถานภาพครอบครัวของบิดามารดาแตกต่างกัน มีคะแนนการปรับตัวในแต่ละด้าน และรวมทุกด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($p > 0.05$)

2.7 นิสิตที่มีรายได้ต่อเดือนของครอบครัวแตกต่างกัน มีคะแนนการปรับตัวด้านความรู้สึกรู้สึกต่อสถานศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนการปรับตัวด้านสังคม ด้านอารมณ์-ส่วนบุคคล และการปรับตัวรวมทุกด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.01 มีเพียงด้านการเรียนเท่านั้น ที่แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($p > 0.05$)

เมื่อทำการทดสอบผลต่างของการปรับตัวรวมทุกด้านเป็นรายคู่พบว่า นิสิตกลุ่มที่มีรายได้ต่อเดือนของครอบครัวมากกว่า 20,000 บาทขึ้นไป มีการปรับตัวดีกว่านิสิตกลุ่มที่มีรายได้ต่อเดือนของครอบครัวในกลุ่มอื่นๆ ที่ต่ำกว่าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2.8 นิสิตที่มีอาชีพของบิดาแตกต่างกัน มีคะแนนการปรับตัวในแต่ละด้าน และการปรับตัวรวมทุกด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($p > 0.05$)

2.9 นิสิตที่บิดามีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีคะแนนการปรับตัวด้านความรู้สึกรู้สึกต่อสถานศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนการปรับตัวด้านสังคม ด้านอารมณ์-ส่วนบุคคล และการปรับตัวรวมทุกด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 มีเพียงด้านการเรียนเท่านั้น ที่แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($p > 0.05$)

เมื่อทำการทดสอบผลต่างของการปรับตัวรวมทุกด้านเป็นรายคู่พบว่า นิสิตกลุ่มที่ บิคา มีระดับการศึกษาชั้นปริญญาตรีขึ้นไป มีความสามารถในการปรับตัวดีกว่า นิสิตกลุ่มที่ บิคา มีระดับการศึกษาชั้นประถมศึกษายังมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2.10 นิสิตที่มีอาชีพของมารดาแตกต่างกัน มีคะแนนการปรับตัวด้านอารมณ์- ส่วนบุคคลเท่านั้น ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนการปรับตัวด้านอื่นๆ และรวมทุกด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($p > 0.05$)

2.11 นิสิตที่มารดา มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีคะแนนการปรับตัวด้าน สังคมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 การปรับตัวด้านอารมณ์-ส่วนบุคคล และการปรับตัวรวมทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ส่วนการปรับตัวด้าน การเรียนและด้านความรู้สึกรู้สึกต่อสถานศึกษา แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($p > 0.05$)

เมื่อทำการทดสอบผลต่างของการปรับตัวรวมทุกด้านเป็นรายคู่พบว่า นิสิตกลุ่มที่ มารดา มีระดับการศึกษาชั้นปริญญาตรีขึ้นไป มีความสามารถในการปรับตัวดีกว่า นิสิตกลุ่มที่มารดา มีระดับการศึกษาชั้นอื่นๆ ที่ต่ำกว่าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2.12 นิสิตที่มีสภาพที่อยู่อาศัยขณะกำลังศึกษาแตกต่างกัน มีคะแนนการปรับตัวด้านอารมณ์-ส่วนบุคคลเท่านั้น ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ส่วนการปรับตัวด้านอื่นๆ และการปรับตัวรวมทุกด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($p > 0.05$)

2.13 นิสิตที่มีรายได้ต่อเดือนของตนเองขณะศึกษาในมหาวิทยาลัยแตกต่างกัน มีคะแนนการปรับตัวในแต่ละด้าน และการปรับตัวรวมทุกด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($p > 0.05$)

2.14 ความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนการปรับตัวกับผลการเรียนเทอมแรกของ นิสิต(GPAX) พบว่า คะแนนการปรับตัวในแต่ละด้านและรวมทุกด้านมีความสัมพันธ์กับ ผลการเรียนเทอมแรกของนิสิตในระดับต่ำ(0.10–0.24) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ยกเว้นเพียงด้านสังคมเท่านั้น ที่มีความสัมพันธ์กับผลการเรียนเทอมแรกของนิสิตอย่างไม่มี นัยสำคัญทางสถิติ ($p > 0.05$)

อภิปรายผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยครั้งนี้ ไม่ได้นำเอาข้อคำถามข้อที่ 33 มาทำการ วิเคราะห์ข้อมูลด้วย เนื่องจากข้อคำถามดังกล่าวเป็นการสอบถามเฉพาะนิสิตที่พักอาศัยอยู่ใน หอพักเท่านั้น ขณะที่ นิสิตของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยส่วนใหญ่พักอาศัยอยู่ในบ้านของตนเอง จะไม่ตอบคำถามข้อนี้ ทำให้มีความยากลำบากในการคิดคะแนนและวิเคราะห์ข้อมูล จึงทำการตัด ข้อคำถามนี้ออกไปจากการวิเคราะห์การปรับตัวด้านสังคม และการปรับตัวรวมทั้งหมด

นอกจากนี้การวิจัยครั้งนี้ ไม่ได้นำเอาผลการเรียนเฉลี่ยชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (GPAX) มาทำการวิเคราะห์ด้วย เนื่องจากข้อมูลไม่สมบูรณ์ คือ พบว่านิสิตกลุ่มตัวอย่างที่สอบเทียบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายเข้าศึกษาคอมพิวเตอร์ บางรายเขียนผลการเรียนเฉลี่ยชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ขณะที่บางรายจะเขียนผลการเรียนสอบเทียบซึ่งผลการเรียนที่ออกมาจะต่ำ และยังพบว่า นิสิตที่สำเร็จการศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย บางรายจะเขียนผลการเรียนเฉลี่ยเฉพาะชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ไม่เขียนผลการเรียนเฉลี่ยทั้งระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ทำให้ข้อมูลที่ได้ออกมาแตกต่างกัน ดังนั้นจึงไม่นำผลการเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายมาทำการวิเคราะห์

การอภิปรายผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะกล่าวถึงประเด็นสำคัญและน่าสนใจจากการค้นพบในการวิจัยครั้งนี้ ดังต่อไปนี้

จากการวิจัยพบว่า สามารถเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามสมบูรณ์ และทราบผลการเรียนเทอมแรกของนิสิต (GPAX) ด้วย จำนวน 767 คน จากแบบสอบถามทั้งหมด 800 คน ขณะที่ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่คำนวณได้คือ 779 คน ซึ่งจำนวนตัวอย่างที่เก็บมาได้ทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ 95.87 ของแบบสอบถามทั้งหมด และคิดเป็นร้อยละ 97.37 ของกลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการคำนวณ ถือว่ามีจำนวนสูงมาก ดังนั้นแบบสอบถามที่ตอบสมบูรณ์ทั้งหมด ถึงแม้จะได้จำนวนน้อยกว่าจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่คำนวณแต่ก็มีความเชื่อถือได้

จากผลการวิจัยพบว่า นิสิตที่เข้าร่วมกิจกรรม และไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมนอกหลักสูตร มีการปรับตัวด้านสังคม และด้านอารมณ์-ส่วนบุคคล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลการศึกษาของณัฐพล แนวจำปา⁽⁵¹⁾ ที่พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยมหิดลที่มีประสบการณ์การเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาแตกต่างกัน มีการปรับตัวด้านอารมณ์ และด้านสังคม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงว่า การเข้าร่วมกิจกรรมนอกหลักสูตร มีความเกี่ยวข้องกับความสามารถในการปรับตัวของนิสิต สุมาลี สุวรรณภักดี⁽¹⁴⁾ ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลเขตภาคใต้ สังกัดกระทรวงสาธารณสุข พบว่าปัจจัยด้านการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปรับตัวของนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 แสดงว่า นักศึกษาที่มีประสบการณ์ในการเข้าร่วมกิจกรรมในระดับสูงก็จะปรับตัวได้ดี นอกจากนี้การเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษายังเป็นตัวพยากรณ์ การปรับตัวด้านสังคม แสดงว่า ถ้ามีการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษามาก ก็จะทำให้มีการปรับตัวทางสังคมได้ดี ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการจัดกิจกรรมนอกหลักสูตรเป็นสิ่งที่ช่วยพัฒนานิสิตให้มีความสามารถในการสร้างความสัมพันธ์และทำงานร่วมกับผู้อื่น ฝึกทักษะทางสังคม รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ เสียสละและทำงานเพื่อส่วนรวม พัฒนาลักษณะนิสัยและความคิดที่ดี มีความสามัคคีต่อกัน ดังนั้นกิจกรรมนอกหลักสูตรจึงเป็นกิจกรรมที่ช่วยพัฒนานิสิตให้เป็นบุคคลที่มีความสมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม⁽³⁾

จากผลการวิจัยพบว่า นิสิตที่ศึกษาอยู่ในกลุ่มสาขาวิชาที่แตกต่างกัน มีการปรับตัวด้านการเรียน ด้านความรู้สึกล่อสัดงานศึกษา และการปรับตัวรวมทุกด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 มีเพียงด้านอารมณ์-ส่วนบุคคลเท่านั้นที่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยจะพบว่า กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ชีวภาพ มีการปรับตัวดีกว่ากลุ่มสาขาวิชาอื่นๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ผลการวิจัยดังกล่าวคล้ายคลึงกับผลการศึกษาของฉัฐพล แนวจำปา⁽⁵¹⁾ ที่ศึกษาการปรับตัวของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหิดล ที่ศึกษาในสาขาวิชาที่แตกต่างกัน พบว่า มีการปรับตัวด้านการเรียน ด้านหลักสูตรและการสอน และด้านสังคม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และผลการศึกษาของประภาวดี เหล่าพูนสุข⁽¹²⁾ พบว่า นิสิตชั้นปีที่1 ของมหาวิทยาลัยบูรพาที่ศึกษาขณะที่แตกต่างกัน มีการปรับตัวด้านอนาคต ด้านอาชีพและการศึกษา และด้านการเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เนื่องจากว่ารูปแบบการเรียนการสอนในแต่ละคณะ และวิธีการเรียนการสอนของอาจารย์ มีความแตกต่างกันไปเช่นเดียวกัน จึงทำให้นิสิตมีความสามารถในการปรับตัวแตกต่างกัน นอกจากนี้ในแต่ละคณะก็อาจจะมีการเรียนการสอนแตกต่างกันไป ซึ่งชาติชาย หมั่นสมัค ⁽¹³⁾ ได้ศึกษาการปรับตัวของนักศึกษาโครงการสมทบพิเศษคณะวิทยาศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง พบว่า นักศึกษาที่เรียนอยู่ในบรรยากาศการเรียนการสอนแตกต่างกัน มีการปรับตัวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยนักศึกษาที่เรียนอยู่ในบรรยากาศการเรียนการสอนดี ปรับตัวได้ดีกว่านักศึกษาที่เรียนอยู่ในบรรยากาศการเรียนการสอนไม่ดี เพราะว่าองค์ประกอบต่างๆที่เกี่ยวกับบรรยากาศการเรียนการสอน ที่นักศึกษาต้องเผชิญมีผลต่อการหล่อหลอมความคิด พฤติกรรมของนักศึกษาที่อาจจะกระตือรือร้นหรือเฉื่อยชาต่อการดำเนินชีวิต ตามแนวคิดกลุ่มพฤติกรรมนิยมเชื่อว่า สภาพแวดล้อมเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมของบุคคลให้เป็นไปในทางที่พึงปรารถนา สภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ของบุคคล สามารถส่งผลก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านความรู้ ความคิด ทักษะพฤติกรรม และบุคลิกภาพของผู้เรียน นอกจากนี้สภาพแวดล้อม ยังมีอิทธิพลต่อชีวิตความเป็นอยู่และการพัฒนานิสิตในมหาวิทยาลัย⁽⁴⁵⁾ ดังนั้นนิสิตที่ศึกษากลุ่มสาขาวิชาที่แตกต่างกันและแต่ละกลุ่มสาขาวิชาซึ่งประกอบด้วยหลายคณะ ซึ่งอาจมีรูปแบบการเรียนการสอนและบรรยากาศการเรียนการสอน สภาพแวดล้อมที่ต่างกันตามหลักสูตรวิชาเรียน และวิธีการสอนของอาจารย์จึงทำให้นิสิตสามารถปรับตัวแตกต่างกันได้

จากผลการวิจัยพบว่า นิสิตที่มีรายได้อ่อนแอของครอบครัวแตกต่างกัน มีการปรับตัวด้านความรู้สึกล่อสัดงานศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ด้านสังคม ด้านอารมณ์-ส่วนบุคคล และการปรับตัวรวมทุกด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยจะพบว่า นิสิตกลุ่มที่มีรายได้อ่อนแอของครอบครัวมากกว่า 20,000 บาทขึ้นไปมีความสามารถในการปรับตัวได้ดีกว่านิสิตกลุ่มอื่นๆ มีรายได้อ่อนแอของครอบครัวต่ำกว่าอย่าง

มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับผลการศึกษาของชาติชาย หมั่นสมักร⁽¹³⁾ ที่พบว่านักศึกษาที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของบิดามารดาสูงและปานกลาง มีการปรับตัวดีกว่านักศึกษาที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของบิดามารดาต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของอรพินท์ ชูชม และอัจฉรา สุขารมณ⁽⁶²⁾ ที่ศึกษาองค์ประกอบที่สัมพันธ์กับการปรับตัวของนักเรียนวัยรุ่น ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนวัยรุ่นที่ครอบครัวมีฐานะทางเศรษฐกิจระดับสูง มีความสามารถในการปรับตัวดีกว่านักเรียนวัยรุ่นที่ครอบครัวมีฐานะทางเศรษฐกิจระดับต่ำ และคล้ายคลึงกับผลการศึกษาของ Brooks. et.al⁽⁴⁸⁾ ที่ศึกษาปัจจัยทางด้านปัจเจกบุคคล และสิ่งแวดล้อมที่สามารถพยากรณ์ความสามารถในการปรับตัวของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ผลการศึกษพบว่า ปัจจัยด้านรายได้ของครอบครัวมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปรับตัวด้านอารมณ์-ส่วนบุคคล แสดงว่า ถ้ามีรายได้ของครอบครัวมากก็จะสามารถปรับตัวทางด้านอารมณ์ได้คือนอกจากนี้ปัจจัยด้านรายได้ของครอบครัวยังสามารถพยากรณ์ได้ถึงการปรับตัวด้านสังคมของนักศึกษา แสดงว่าปัจจัยดังกล่าวเกี่ยวข้องกับการปรับตัว⁽⁴⁸⁾ ถ้าครอบครัวมีรายได้สูง ฐานะทางเศรษฐกิจดี ก็จะทำให้นิสิตศึกษาเล่าเรียนได้อย่างปราศจากความกังวลในเรื่องค่าใช้จ่าย ทั้งค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน และค่าเล่าเรียนรวมทั้งกิจกรรมต่างๆ การที่นิสิตมีปัญหาขาดของเรื่องเงินใช้จ่ายระหว่างศึกษา จะทำให้นิสิตมีความคับข้องใจ วิตกกังวล⁽³⁾ ทำให้ขาดสมาธิในการเรียน ประสิทธิภาพการเรียนลดลง เกิดความยากลำบากในการปรับตัวได้

จากผลการวิจัยพบว่า นิสิตที่บิดามีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีการปรับตัวด้านความรู้สึกรู้สึกต่อสถานศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนการปรับตัวด้านสังคม ด้านอารมณ์-ส่วนบุคคล และการปรับตัวรวมทุกด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยนิสิตกลุ่มที่บิดามีระดับการศึกษาชั้นปริญญาตรีขึ้นไป มีความสามารถในการปรับตัวดีกว่านิสิตกลุ่มที่บิดามีระดับการศึกษาชั้นประถมศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ผลการวิจัยครั้งนี้คล้ายคลึงกับผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบนิสิตที่มารดา มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีการปรับตัวด้านสังคมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนการปรับตัวด้านอารมณ์-ส่วนบุคคล และการปรับตัวรวมทุกด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ผลการวิจัยนี้แตกต่างจากผลการศึกษาของ Kenny และ Steryker⁽⁶³⁾ ที่ทำการศึกษาลักษณะเครือข่ายทางสังคมกับการปรับตัวของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ในเชื้อชาติต่างๆ และผลการศึกษาของอรพินท์ ชูชม และอัจฉรา สุขารมณ⁽⁶²⁾ ที่พบว่า นักเรียนที่บิดามารดา มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีความสามารถในการปรับตัวไม่แตกต่างกัน อาจเป็นเพราะความแตกต่างในเรื่องของวัฒนธรรมและกลุ่มตัวอย่าง โดยเฉพาะในการศึกษาแรกที่ศึกษาในกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาหลายเชื้อชาติ และในการศึกษาของอรพินท์ ชูชม และอัจฉรา สุขารมณ⁽⁶²⁾ ที่ศึกษาในกลุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ขณะที่การศึกษานี้ทำในกลุ่มตัวอย่างนิสิตมหาวิทยาลัย ดังนั้นผลการศึกษาที่ได้จึงมีความแตกต่างกันได้

จากผลการวิจัยพบว่า นิสิตที่มารคามืออาชีพแตกต่างกัน มีการปรับตัวด้านอารมณ์-ส่วนบุคคลเท่านั้นที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยนิสิตที่มารคามืออาชีพรับราชการและรัฐวิสาหกิจ มีความสามารถในการปรับตัวดีกว่านิสิตที่มารคามืออาชีพอื่นๆ ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้ไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของอรพินท์ ชูชมและอัจฉรา สุขารมณ์⁽⁶²⁾ ที่ศึกษาองค์ประกอบที่สัมพันธ์กับการปรับตัวของนักเรียนวัยรุ่นชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการศึกษาพบว่านักเรียนที่มารคามืออาชีพแตกต่างกัน มีความสามารถในการปรับตัวไม่แตกต่างกัน การที่ผลการศึกษาแตกต่างกันนั้น อาจจะเป็นเพราะนิสิตมหาวิทยาลัยนั้นเป็นกลุ่มวัยรุ่นตอนปลาย ขณะที่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาเป็นวัยรุ่นตอนต้น ดังนั้นผลการศึกษาจึงแตกต่างกันได้

จากผลการวิจัยพบว่า นิสิตที่มีสภาพที่อยู่อาศัยขณะกำลังศึกษาแตกต่างกัน มีการปรับตัวด้านอารมณ์-ส่วนบุคคลเท่านั้นที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยนิสิตกลุ่มที่อาศัยอยู่ในบ้านของตนเอง มีการปรับตัวดีกว่านิสิตกลุ่มที่อาศัยอยู่ในสภาพที่อยู่อาศัยลักษณะอื่นๆ ซึ่งคล้ายคลึงกับผลการศึกษาของประภาวดี เหล่าพุดสุข⁽¹²⁾ ที่พบว่า นิสิตที่มีสภาพที่อยู่อาศัยแตกต่างกันมีการปรับตัวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 การที่นิสิตพักอาศัยอยู่ในบ้านของตนเองส่วนใหญ่อยู่กับบิดามารดา ดังนั้นเมื่อเริ่มศึกษามหาวิทยาลัยถึงแม้จะเผชิญต่อสถานการณ์ต่างๆ ที่อาจสร้างความเครียดและความกดดันทางจิตใจ แต่นิสิตก็จะมีผู้ใหญ่ที่ไว้วางใจคอยรับฟังปัญหา ให้ความช่วยเหลือทางด้านจิตใจ ช่วยให้สามารถปรับตัวด้านอารมณ์ได้ดีกว่านิสิตที่อาศัยอยู่ในหอพัก ซึ่งต้องเผชิญต่อสถานการณ์ต่างๆ ตั้งแต่การสร้างความสัมพันธ์กับเพื่อนใหม่ที่มีพื้นฐานความประพฤติและจิตใจแตกต่างกัน ระบบการเรียน สภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัย การเปลี่ยนแปลงหลายๆอย่าง ทำให้เกิดความเครียดทางจิตใจ⁽⁶⁾ ทำให้มีความสามารถในการปรับตัวทางด้านอารมณ์ได้น้อยกว่านิสิตกลุ่มที่อาศัยอยู่ในบ้านของตนเอง

จากผลการวิจัยพบว่า การปรับตัวรวมทุกด้านและในแต่ละด้าน แม้จะมีความสัมพันธ์กับผลการเรียนเทอมแรกของนิสิตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 แต่ความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำ ยกเว้นเพียงการปรับตัวด้านสังคมเท่านั้นที่มีความสัมพันธ์กับผลการเรียนเทอมแรกของนิสิตอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่าถ้ามีการปรับตัวดี ก็ทำนายได้ว่ามีผลการเรียนสูงในทางกลับกัน ถ้ามีการปรับตัวไม่ดี ก็อาจทำนายได้ว่ามีผลการเรียนต่ำ แต่จากระดับความสัมพันธ์ที่อยู่ในระดับต่ำ ก็อาจทำนายได้ว่ากลุ่มที่มีการปรับตัวไม่ดี (คะแนน SACQ น้อย) กับผลการเรียนต่ำมีความสัมพันธ์กันมากกว่ากลุ่มที่ปรับตัวได้ดีและกลุ่มที่มีการปรับตัวได้ในระดับปานกลางกับผลการเรียนที่ไม่สูงมาก จากผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า การปรับตัวด้านการเรียนมีความสัมพันธ์กับผลการเรียนมากกว่าการปรับตัวด้านอื่นๆ แสดงว่าถ้ามีการปรับตัวด้านการเรียนได้ดี ก็อาจจะทำให้มีผลการเรียนดีด้วย ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Sue และ John⁽⁵⁶⁾ ที่พบว่า การปรับตัวด้านการเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลการเรียนของนักศึกษา

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

จากผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยดังต่อไปนี้ได้แก่ การเข้าร่วมกิจกรรมนอกหลักสูตร อายุ กลุ่มสาขาวิชา รายได้ต่อเดือนของครอบครัว ระดับการศึกษาของบิดามารดา สภาพที่อยู่อาศัย ของนิสิต เกี่ยวข้องกับการปรับตัวของนิสิตระดับปริญญาตรีชั้นปีที่1 และผลการเรียนเทอมแรก (GPAX) ของนิสิตมีความสัมพันธ์กับการปรับตัว ผลการวิจัยดังกล่าวช่วยเป็นแนวทางในการส่งเสริม สนับสนุนช่วยเหลือให้นิสิตสามารถปรับตัวต่อสถานศึกษาได้ ดังนี้

1. เนื่องจากปัจจัยทางด้านบุคคลตามที่กล่าวมาข้างต้น พบว่ามีความเกี่ยวข้องกับการปรับตัวของนิสิต ดังนั้นการทำทะเบียนประวัตินิสิต ควรมีการเก็บข้อมูลปัจจัยเหล่านี้ อย่างละเอียด เพื่อจะได้วางแผนสืบค้นหาปัญหานิสิตที่อาจมีปัญหการปรับตัวระหว่างศึกษามหาวิทยาลัย ทั้งนี้เพื่อเป็นประโยชน์ในการดำเนินการส่งเสริม ป้องกัน ปัญหาสุขภาพจิตในสถานศึกษา

2. เนื่องจากผลการวิจัยพบว่า นิสิตกลุ่มอายุ 16 – 18 ปี เป็นกลุ่มที่มีจำนวนนิสิตมาก และมีความสามารถในการปรับตัวได้ดีกว่ากลุ่มอายุ 19 ปีขึ้นไป แสดงว่ากลุ่มที่มีอายุน้อยกว่าอาจมีความยากลำบากในการปรับตัว จึงควรช่วยเหลือนิสิตกลุ่มที่อายุน้อย ให้สามารถปรับตัวได้ด้วยการจัดกิจกรรมสัมพันธ์นันทนาการเพื่อสร้างความรู้จักสนิทสนมเป็นกันเองต่อกัน และความสัมพันธ์ในกลุ่มนิสิต ตั้งแต่เริ่มเข้าศึกษามหาวิทยาลัย เพราะกิจกรรมจะช่วยพัฒนาอารมณ์ จิตใจ และสัมพันธ์ภาพระหว่างนิสิต ทำให้นิสิตปรับตัวได้ดีขึ้น

3. มหาวิทยาลัยควรจะสนับสนุนทุนการศึกษาอย่างต่อเนื่อง และจัดสรรเพิ่มทุนโครงการกองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษามากขึ้นให้นิสิตที่มีรายได้ของครอบครัวน้อย เนื่องจาก การวิจัยพบว่า นิสิตกลุ่มที่มีรายได้ของครอบครัวน้อย ปรับตัวได้น้อยกว่ากลุ่มที่มีรายได้ต่อเดือนของครอบครัวมากกว่า 20,000 บาทขึ้นไป ทั้งนี้เพื่อช่วยเหลือให้นิสิตที่มีรายได้ของครอบครัวน้อยปรับตัวได้ดียิ่งขึ้น

4. อาจารย์ที่ปรึกษาควรให้ความสนใจนิสิตที่มีปัจจัยเสี่ยงต่อการปรับตัวครั้งนี้ นิสิตที่มีอายุ 19 ปีขึ้นไป บิดามารดามีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี มีรายได้ต่อเดือนของครอบครัวต่ำ และระหว่างการศึกษาไม่ได้พักอาศัยอยู่กับบิดามารดา ด้วยการเอาใจใส่ดูแล สร้างความสนิทสนมและเป็นกันเองกับนิสิต เพื่อสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีระหว่างอาจารย์และนิสิต ทำให้นิสิตเกิดความรู้สึกอบอุ่นใจ สามารถไว้วางใจให้เป็นผู้คอยให้คำแนะนำปรึกษา และช่วยเหลือปัญหาต่างๆ ได้ นอกจากนี้ควรสนใจติดตามดูแลนิสิตกลุ่มนี้อย่างสม่ำเสมอ เมื่อมีปัญหาจะได้ทำการแก้ไขได้ทัน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการสุ่มอย่างมีระบบ (Systematic Sampling) ในการสุ่มตัวอย่าง เนื่องจากเห็นว่ารายชื่อของนิสิตได้มีการเรียงลำดับตามรหัสประจำตัวนิสิตอยู่แล้ว ทำให้ง่ายต่อการสุ่ม แต่พบว่าวิธีการสุ่มตัวอย่างดังกล่าว เกิดความยากลำบากในการติดตามเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง จากคณะที่มีนิสิตจำนวนมากที่มีหลายตอนเรียน (Section) ในหนึ่งวิชา และแต่ละตอน เรียนในชั่วโมงต่างกัน การเก็บข้อมูลต้องเก็บไปที่ละตอนเรียน และยังพบว่าแต่ละตอนเรียนจะมีกลุ่มตัวอย่างจำนวนน้อย ทำให้ใช้เวลาในการเก็บข้อมูลนาน ดังนั้นจึงควรทำการสุ่มตัวอย่างจากตอนเรียน (Section) ซึ่งจะทำได้ง่าย สะดวกในการติดตามเก็บข้อมูลและจะได้กลุ่มตัวอย่างจำนวนมาก ไม่ใช้เวลานาน

2. เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ทำการเก็บข้อมูลเป็น 2 ระยะ คือ ระยะแรกทำการเก็บข้อมูลในส่วนที่เป็นแบบสอบถาม ระยะที่สองทำการเก็บข้อมูลในส่วนที่เป็นผลการเรียนเทอมแรกของกลุ่มตัวอย่าง (GPAX) ข้อมูลผลการเรียนเป็นข้อมูลส่วนบุคคลตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 ผู้วิจัยไม่สามารถขอข้อมูลดังกล่าวได้จากหน่วยทะเบียนคนละต่าง ๆ ได้ จึงต้องทำการเก็บข้อมูลด้วยตนเองอีกครั้งในลักษณะคล้ายคลึงกับการเก็บข้อมูลส่วนที่เป็นแบบสอบถาม ทำให้ยากลำบากในการติดตามกลุ่มตัวอย่าง ขณะทำการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยต้องชี้แจงวัตถุประสงค์ และทำความเข้าใจกับกลุ่มตัวอย่างอย่างละเอียด ทำให้การเก็บข้อมูลใช้เวลานาน เพราะเป็นการเก็บข้อมูล 2 รอบ ดังนั้นในการศึกษาครั้งต่อไป ควรทำการเก็บข้อมูลพร้อมกันทั้งส่วนที่เป็นแบบสอบถามและผลการเรียนของนิสิต

3. จากผลการศึกษาพบว่า นิสิตกลุ่มที่มีอายุ 16 และ 17 ปี ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีอายุน้อยกว่า มีความสามารถในการปรับตัวดีกว่านิสิตกลุ่มที่มีอายุมากกว่า ดังนั้นจึงควรศึกษาเพิ่มเติมถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการปรับตัวของกลุ่มนิสิตที่มีอายุแตกต่างกัน

4. เนื่องจากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ทำการศึกษาถึงการปรับตัวด้านการเรียน การปรับตัวด้านสังคม การปรับตัวด้านอารมณ์-ส่วนบุคคล และการปรับตัวด้านความรู้สึกล่อล้อนสถานศึกษา ดังนั้นควรทำการศึกษาถึงการปรับตัวในด้านอื่นๆเพิ่มขึ้น เช่น การปรับตัวทางเพศ การปรับตัวด้านอนาคต และอาชีพ การปรับตัวด้านการเงินและที่อยู่อาศัย เป็นต้น

5. เนื่องจากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ทำการศึกษาเฉพาะตัวแปรทางด้านปัจเจกบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัว เช่น อายุ เพศ กลุ่มสาขาวิชาที่ศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง ดังนั้นควรศึกษาตัวแปรอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัวของนิสิต เช่น สภาพแวดล้อมในมหาวิทยาลัย บรรยากาศในมหาวิทยาลัย พฤติกรรมในการเรียน